

no Louiskas Laužas,
dēv. Vautspilī Baložvidē 16.
dz. 1933. g. J. I.
mā. kods 080133 - 11630
Pase LA-0549057

Paskaidrojums.

Vēlos paskaidrot savu un savas vecāku
nācīgas izcelsmi. Mans tēvs Paušs Fāmis
bija čigānu tautības. Manas māte Paušca
Jatjana arī izauga kā čigāniete, jo viņa
galīgi maza 1. mēneša vecumā tika atdota čigā-
niem, tā arī viņa kļuva par čigānieti. Mēs
viņai bērni arī augām kā čigāni.

Kāva laika mēs visi glābāmies no vāciešiem, jo
bija pavēle čigānus ierēbrējus uzturēt, izvērtēt.
Tādēļ kas varēja tas arī darīja visu iespējamu,
lai glābtos. Mūsu māte savas bērnes un protams
arī mani pāzreģistrēja ar uzturam no mums
dzimšanas apliecībā neierakstīja tēva vārdu, tā
nu mēs visi palikām bez tēva vārda.

1943. gadā mūsu ģimene dzīvoja pilī Lielšaimnie-
kiem Dundagas pagastā. Strādājām pave-
kalpiem pilī šaimnieka kura uzvārds bija Slak-
teris. Kādu laiku pilī mums klusām bijām ierē-

bija paveikta iegādes un korekcijas darbi, izņemot.
Tādēļ kas varēja tas arī darīja visu iespējamu,
lai glābtos. Mūsu mēte savas bērnes un protams
arī mani pārreģistrēja un uzturam no mums
dzimšanas apliecībā uzturējot tēva vārdu, tā
nu mēs visi palikām bez tēva vārda.

1943. gadā mūsu ģimene dzīvoja pie Lielraimnie-
kiem Daudzāgas pagastā. Stādījām pabe-
kalpiem pie Saimnieka kura uzvārds bija Slak-
teris. Tādu laiku pie mums kļuva bijam ierā-
dušies mana tēva brāļi Pauļs Andrejs un Pauļs
Francis, kuri dzīvoja Sabīlē. Viņi stāstīja tēvam
un mums visiem šādasmei notikumu par to, ka oā-

eisi sagūstījusi visas ģimenes un ebreju tautības ģimenes ar bērniem un veciem cilvēkiem. Daudz šos laudis aizveda uz Helohgas raj.

Skaidras pag. kur bija sadzīti šķūnas. Stiprākiem lika iet bedrēs. Kad bedrēs bija izraktas visiem lika nogārbties un nostāties līdzās šīm bedrēm. Tad visus nojāva.

Brīnuma kārtā daži no šiem cilvēkiem ejot cauri mežam aizbēga, starp tiem bija arī mani tīvi Onkeli Pāvils Andrejs un Pāvils Feičis, bet visu ģimenes - visi bērni, sīvas māsa, tante, onkulis, vectēvi, vecāsmātes, brāļi, mātiņas, visi pārējie visi tika nogabāti. Čigi bija ierakti vēlās kņigā bedrē.

Šis abi mani Onkeli bija bēdām un asi-
vainām tajām (jo zēbakijs viņiem lika novilkt tūlīt pēc sagūstīšanas) bija nāķēdē šo garo grūto ceļu pa mežom slapšdamies, lai vaiču kaut kā glābt arī mūsu ģimeei. Tai pašā laikā mūsu saimnieka dēls Haralds Skaktovs ar Lirgu atjāja uz savu tēva māju, lai mūs brīdinātu un glābtu. Haralds dienēja vācu armijā toreizējā Quendagas pagastā par Suemai. Daudz mums teica, lai mēs visi nekavojoties dodamies prom, jo tūlīt būšot klāt vācēdi. Tēvs un māte ātri saņēma to vaļu un mēs visi devāmies uz mežu pļavām kas piederēja mūsu saimniekam. Tur bija liels šķūnis, tur mēs visi slēpāmies. Pagāja vairākas nedēļas un tad pēc mums atkal ieradās saimnieka dēls Haralds un pateica, ka lūgums par ģimenes noņemšanu atcelts. Līdz 1944. gadam mēs dzīvojām pie šī saimnieka un bijām ļoti pateicīgi kā šīm labiem cilvēkiem tā arī divam ka tīkām glābt. Tad kāds dievs atvēra vācu viesnīks un aizveda manu Tēvu Pāvily Lāvi uz Steudi. Viņam tur bija jāstāda par Lirgu pušī. Tēvs tur strādāja veseli gadu, bet māte palika ar mums bērniem. Mēs bijām seši un visi mazgadīgi, jo es biju pati vecākā. Mums gāja ļoti grūti, jo nebija vairs stipra strādnieka. 1945. g. kad vācēdi aizbēga mēs aizbraucām uz Talsiem, kur sastāhām

Draudz' mums tūca, lai mēs visi nekavējoties
dodamies prom, jo tūkst kaut klāt vērsies.
Tēvs un māte ātri savāca ko vajāja un mēs
visi devāmies uz mežu pļavām kas piederēja
mūsu saimniecībam. Tuv bija liels šķūlis, kur
mēs visi slēpāmies. Pagāja vairākas nedēļas un
tad pie mums atkal ieradās saimnieka dēls Ka-
ralds un pateica, ka lūgums par mūsu nodarī-
tu atcelts. Līdz 1944. gadam mēs dzīvojām pie šī saim-
nieka un bijām ļoti pateicīgi kā šim labam cilvēkam tā
arī dievam ka tikām glābti. Tad kāds dievs atvēra otru
viesnīks un aizveda mūsu tēvu Pāvīti šur uz
Steudi. Unam tur bija jāstrādā par zirgu puisi.
Tēvs tur strādāja veselu gadu, bet māte palika
ar mums bēniņos. Mēs bijām seši un visi mazga-
dīgi, jo es biju pati vecākā. Mums gāja ļoti grūti,
jo nebija vairs stipra strādnieka. 1945. g. tad vācieši
aizbēga mūs aizbraucām uz Talsiem, kur sastapām
savu tēvu. Izņemot manu tēva ģimenes bēniņus, sīvi
un divus brāļus no mūsu eadim vairs nebija nebienu.
Visi bija noācēti, vai sadedzēti, šķūkos kur tika
ūdzēti aiznogloti, aplēti un beztīni un sadedzēti.

В Бауске, куда тоже
уводили людей на расстрел,
тоже пошло много огня
и была расстреляна вся семья
по отцовской линии, то-есть
его мать, отца, братьев и сестер,
и всех детей.

Моя девичья фамилия:

Jezdovska

Францис Аусла Андриевна.

род. гоним. 1938 г. 17 февраля.

Когда началась война, мне было 8-9 лет. Я помню как зашли в дом немецкие солдаты и забрали всю семью: отца с матерью и пятерых детей.

Когда привели нас в шавкое управление, всех фотографировали и повесили на шую доски с камерами. Затем вывели нас, в том числе и друзей измак, в стендевскую область, станцию "Линя" на расстрел. Расстреляли много измак.

Но ~~во~~ когда верну началась бомбежка, немцы стали убегать, и мы спаслись. Но ~~моя~~ тетю и двоих дядей немцы расстреляли.

Iepriekš aprašītais notika Valēras
rajonā. Šajā laikā es un mani
biņņi bijām māsī, neēnī parlaik
mērīti, tāpēc sēkāt uzzāstīt grēti.

An ēnēs - E. Kiteņkis

Latvijas Čigāme biedrībai

Jūles Kleinas, p.k. 230826-11907,
dīv. Skolas ielā 9-5, Kalvenis pagasts,
Liepājas rajonā, LV-3443

iesniegums.

Mūsu ģimenes pastāvīgā dzīves vieta bija Tukumā rajonā,
Lestenes pagastā, "Gerkos" pse saimniecība. Mans
tēvs pse šī saimniecība strādāja par kalpu. Es un māsa
Maiga strādājām pse citiem saimniekiem. Es - "Delveros"
par meitu un Maiga - "Mažbitēs". Ģimenē bijām
11 cilvēki: tēvs Andrejs Gaitis, māte Jūle Vedze,
8 (māsas) meitas un (brālis) dēls Kārlis. Visiem bērniem
uzvārds mātes Vedze.

Traģēdija notika 1944. gadā. Valguma priekšē (mežā)
noīdava vecākus, brāli un 5 māsas. Mēs, 3 māsas palikām dzīvas, jo
liktenīgajā brīdī, kad bendes bija atnākušs vest mūsu
ģimēni uz noīdāšanu, bijām darbā pse citiem saimniekiem.
Pateicoties mūsu gādībai un aizsardzībai palikām dzīvas. Visa
vecāku manta bija atņemta. Mums palika tikai dzīvība un tas
kas mugurā. Sava strādīguma un satības dēļ jānecējam karus
un kolhozu laiku. Es apņēmos, piedzima 2 meitas un dēls.
Tagad tie ir savas ģimenes. Dzīvo tālu prom no mums.
Tēvs miris. Esmu palikuši veina, dzīvoju Kalvenis pagastā,
puse no sava mīcā. Kamēr bija kolhozs, strādāju par slaucēju.
Tagad veselība vairs nav. Pensija nav liela, daudz naudas
vajadzīgo zāļu. Nevaru samaksāt īsus maksus un komūnāls
pakalpojums. Iekrājušies parādi. Esmu dzirdējusi ~~no~~

centrēim, kurus pieņēmušis tādā patā liktenis
kā mans, ka iespējams saņemt parakstu vai
kompensāciju par pārciestām sāusmām un citu
zaudēto. Tādēļ ļoti lūdzu jūsu palīdzību
kāda tā jums būtu iespējama sniegt. Pati esmu
jau 77 gadus veca.

Pateicos, ka izlasījat manu lūgumu,
cerībā, ka sapratīsit mani un iespēju
robežās palīdzēsiet.

Kleins

Informācija par cigānu represijām
1942. g. Saldus raj. Jūras pagastā.

Er. Aivars Kalniņš, esmu dzimis 1937. g.
1. jūnijā, Saldus raj. Jūras pagastā
(stāvīgais Gulbju kalniņš).

Mani vecāki:

tēvs - Čina Kārlis

māte - Čina Olga (dzimusi Lelle)

Mani vecāki un vecāki bija dzimuši latvijā
un bija latviski pilsoņi. Tāpat ir mūsu.

1942. g. dzidrojām Jūras pagastā „Anni-
saišu” mājās ar lauksaimnieku. Šimti vai
maijā - mēnešos, dzīva liela apmēri, mirstošās
mājās un adās aizsargu spēkā. Ģērbis un mēģināt

Čārlis un pārdotājs 10 minūšu laikā sa-
vērt vērtīgas mantu un pulcētus pagas-
mā. Mēte kaudēja un tūca: „Lēds neļūmu
vērt mantu, ja jūtom, ka mūs vedīs uz
nošaušanu.” Čārlis uzlūdz, lai neļūmē-
jotais un darot ko tā. Mēte sarīja pau-
nīšu, kas tū bija unis - neļūmu.

Pirms mūsu apcietināšanas Saldū jau
bijis notikusi cigānu kaušanās, un šīs tūras
noturta arī mūsu vecmāte no mētes
pusi. Kaušanas vērta bija mēte no

Saldus, Būvniecības kvartālā.

Juārdē un viņa tīva sagūstīta māsa
tāva māsas un mēģināja fideiālu neņemis
un nobaibas Cūkas pagasta Jemmas mājās.

Šūnu ģimēni ierūde un juārdē centis
un iestodijis tārtas namis. Andumis ap-
sargājo biunots saies. Pavisam tui tīva
sauti ap 20 cilvēku - tui, kas dzevoja
juārdē. Iestodijums tīvam turēti apmēram
3-4 dienas, jo aizraujās transports, lai no-
pēdētu nobaibas mēts.

Tā, apstāņu sagādītais dē, paliksm
dēvi. Un savu atbildību no ierūtinājums
mūs atbraucis juārdē aizraujis pavisam
Koldemēs Pofasovs. Mājās atgriezis mēf-
dārtājis mūs ilgāku laiku.

Ancitināšanas un ierūtināšanas mēģinājis
īmums - nacionāla mēģinājis.

Nalsts dārtis unu notrodējis 35 gadus.
Pavisam dzevoja dēvotē ar nēnu un mēsu
mēģinājis īmums in Jemmas.

Andumis

Pasraidrojums

Gribu darīt jums zināmu, ka kara laikā
mēs mīsa ģimene: Klāra Burkēviča - māte
Johans Burkēvičs - tēvs
Ētele, Regīna Šimane - meitas
Vallija Burkēviča - māsa
Ligriča Burkēviča - māsa
Monika Kleina - māsa
Anita Burkēviča - māsa

dzīvojam Smiltene. Kara laikā strādājam
seš tuvs cilvēkus kā piemēram: tēva māsu
Olgu Karlovsku un viņas vīru Nili Karlovsku
ar septiņiem bērniem vācieši nošāva.
Otru tēva māsu: Bertu Karlovsku, vīru
Pauli Karlovski ar astoņiem bērniem nošāva
vācieši. Mātes tauti: Minnu Šimani, vīru Sašu
ar bērniem nošāva vācieši. Mātes divus
brāļus Pēteris Šimaniš un Andriš Šimaniš
arī nošāva vācieši. Mātei un tēvam to visu
redzot un dzirdot, devās bēgt. Tēvam
izdevās noligt pie saimnieka, kura vārdu
māte nēl atēras Jānis Paulis, kur mums
izdevās arī izglābties no vāciešiem. Dzīvojam mēnu,
vīrs sen jau nomiris.

no Šimanes Regīnas

Изъяснение.

Я Марчинкевич Франциза Яновна, цыганка род.
14 апреля 1938 году в Латвийской республике в гор.
Даугавпилсе. Изъясняю в Латвии г. Рига ул.
Калурисе 7-1.

Моя мать: Девотье Франциза - Орловская Ольга
Александровна 1900г. цыганка. Отец - Гасперович Иван
Казимирович 1895г. цыган. Родился в Латвии.
В 1941 году во время войны, я родилась в семье
в г. Даугавпилсе. Родные моего отца жили
в г. Резекне. 1942-43 году, по приказу немецкого
руководства, всех цыган расстреляли среди которых
были мои родственники: Гасперович Яковлев Козимич,
Гасперович Александр Козимович, Дюкорозные
сестры: Гасперович Мария.

Родные моей матери - цыганы кагудыше. 1941-42г.
их табор находился в деревне "Богано" Табор
был из 8-9 семей. По приказу немецкого руководства
всех цыган загнали в Бокото и всех расстреляли.
Среди которых были, моя бабушка: Орловская
Эмилия, тётки: Орловская Маша Александровна,
Орловская Александровна Александровна.
дядя: Орловский Иван Александрович. Зудом остался
племянник сын дяди. Орловский Иван Иванович ему было
тогда 10 лет. Местные жители его приютили.
После войны мать моя изжила в те места.
Очевидно рассказами как всех цыган, местные
жители хоронили всех в общей могиле.

Es, Paladž Valdis Jura dēls,
dzīvoju Rīgā Inčulas ielā 7
dz. 1. Vācu laikā 1942. gadā
nosāva manus vecākus - Paladž
Juri un Annu Paladž. Viņi tika
nosauti jūnija mēnesī Jelgavā
Sieru muižā. Maniem vecākiem
piederēja trīs zirgi, divas govis,
trīs cūkas, to visu adņēma valdība.
Es, Paladž Valdis, nesmu saņēmis
nekādu kompensāciju par zaudējumiem.
Mēs ar māsu esam cietuši un lūdzam
mums palīdzēt. Es Paladž Valdis esmu
dzimis 1935. gadā 25. decembrī. Mana
māsa ir dzimusi 1922. gadā 10. oktobrī.

paraksts: V. Paladž

Lūgums,

Es Patrāzenei Stīng Franca m.
dz. 1935g. 7. sept. Lučkas raj.
1944g. jūnija mēnesī vācu armijas labdāt
nodrošināja manu vecāku mājas ar visu
icelzāni un lopiem, tā rezultātā tēvs nomira
ar sirds trieku. Mūs māti palieku 9. bērni
Aragam ļoti trūcīgi. Tagad esmu slima
ar sirdi. Manā apgūpe ir divi dēli, divi
grupas invalīdi. Bieži ir vajadzīga
medicīniskā palīdzība. Lācis ir ļoti
dārgs. Mūs saņemam pensijas, bet ar
to grūti iztikt, jo ir jāmaksā tie un
kaimiņi pakalpojumi. Es lūgta tūs
pietikt man palātā. Par to būšu
Lums ļoti pateicīga

Pref.

Informācija par ticamību
reprezentācijā 1942. gadā.
Baldus raj. Iivārdes pag.

Es - Vello Friede, dzimis 1935. g. 18. aprīlī Baldū.

Mani vecāki -
tēvs - ČUKA KĀRLIS.

māte - ČUKA OLGA / dzimusi LELLE /

Mani vecvecāki un vecāki ir dzimuši Latvijā un bija
tās valsts pilsoņi; diemžēl tagad jau viņi ir miruši...

1942. gadā mēs dzīvojam Iivārdes pagasta „ARNIKAIŠU”
mājās kā laukstrādnieki. Aprīlī vai maijā tajās mājās ieradās
aižsargu formā tēvs vīrieti - kaudzis GRĪSLIS, un pavēlēja
10. minūšu laikā savākt savas vajadzīgākās mantijas, un
pulētās pagalmā. Mēs visi ļoti uztraucāmies, jo zinājām,
ka mūs likvidēs, tikai tāpēc, ka piederam pie tautas-
ROMI! Mamma ļoti raudāja un arī mēs - viņas mazā
tēvs bērni, māšai = 5 gadi, man = 7 gadi un brālīnis = 9 gadi,
raudājām viņai lūdz, lai gan nepaprotām ko tas nozīmē
onkulis ar mums darīs un kādēļ viņš tik ļoti raudz
ar mums...

Pirmās mūsu apcietināšanas, Baldū jau bija notikusi cigāru
šaušanas. Arī mana vecāmāte no mātes pusēs tika nodik-
vidēta. Šaušana notika netālu no Baldus, „BŪRIŅU”
grantsiedrēs, tajās arī palika mana omāte, mamma
domāja vēl viņu sameklēt un pabredināt, lai noslēptas,
bet nepaspēja, šķērsoja viņa jau izdarītās savi.

tik „godpilno darbu“!!

Uz Zvārdes uļa tika arī sagūstīta mana tēva māsa ar savu
2. nedēļu veco bērniņu, protams, arī viņas netika izēlētā,
viņas nojāva, vai nosita - Čūceres pagasta LEMZERES
meiā!

... mūsu ģimeni aizveda uz Zvārdes centra ēku, kas mīta mūsu
likteņu izšķirošā mātā; protams, lai mēs gadījumā nāzvēgtu
no nāves(!) mī ārdurvīm pilnā bruņotu sargu. Pavisam no
viss Zvārdes tur tika savesti ap 20 šīs minoritātes pārs-
tāvu. Šajā mājā, satraukumā un bitmīgā, parādījām vairākas
dienas, jo mīfa aizkavējis upuru aizvāšanas transportu.
Tā, apstākļu sagādīšanās dēļ, palikām divi. Uz savu atbildību
no apvēršanās mūs atbrīvoja ZVĀRDES AIZSARGU mīkš-
nāks VOLDEMIĀRS DOĻAKOVŠ, tomēr mājās atgriezās ne-
izdrīkstējamās vairākas dienas. **APCIETINĀŠANAŠ UN IZ-
NĒGINĀŠANAŠ ĪEMESLS - NĀCIONĀLĀ PIEDERTĪBA!!!**

Vaišb darbā esmu nostrādājusī - 36 gadus,

Apprecējos 30. gadsī, vīrs - latvītis, taču nu
jam 9. gadus vīrs ir aizsaulē.

Pašlaik esmu 64. gadus veca un audīna
mūsu 16. gadus vecu meitu, otrreiz precījusī
vīrs neesmu.

Meita mācās vidusskolā un es esmu
pensionāre, tā kā mūsu vānīgais ienākuma
avots ir pensija.

Lūgums.

Es Minna Ignate dzimu Cēsīs dzimusi

Selgavā Raina ielā 10 dz. 35 kods

201126 - 106621 Vācu okupācijas laikā
dzimšanai Cēsīs pag. "Maizmūžniekas" mēģināju
tēvam bija sava māja un ģimene 1941-1942
rācēši deva mājokli un manis izlika no
skolas tikai tāpēc kad biju eīgānu tautības
bērns. Pēc tam lika lai mūsu ģimenei
nosauj. Tādā pagasta vecākais mūsus

atstāvēja kopā ar aprērtījiem kaimiņiem
teicis kad esam godīgi un štādīgi

laudis un tā mūsus nenosauca. Tādā
manu tēvu nolika darbā transejas kart
un manis štāpā transejas mācīt.

Apbeģojā manis ļoti jās bijti jāmea
meitene un meitāceju sevi atstāvēt.
Māli aizstāji un kaunas piedēti

Ķem ģimenei ient "getto" jagad man ir
85 gadi, bet visu atceros. Mū jaci
paši ģimiet godāti eilutēri kā mīm' apģēpā
ar eīgāniem un ebrējiem. Atūcma
manam tēvam ģieģus un godu eīkcas
oīsu mūsā saimniecību īspērtinēja.

Lūdzu piedēvēt manu lūgumu un
palīdzēt man.

Ignate

Marcinkēvičs Frīcis.
dzimš. g. 21. 04. 1930. g.
dzimš. mīta. Sofijas ielā 8-10.

māte: Dārja Marcinkēviča
tēvs: Jānis Marcinkēvičs.

Mēs dzīvojām līdz kara laikam
Liepājā. Kad iebruka Latvijā, mācer
karaspēks 1941. g. mūsai ģimēni
izsūtīja uz Liepājas raj. "Kalvene",
tur manim vecākiem un man pašam
kārtā lika smagi strādāt, kart tranšējas
nisādas dziļas bedres, mežā zāgēt
malci zīmēt. Mātei mazgāt veļu un
tīt zaldātīm zābakus, un vēl daudzus
citus darbus. Tā mēs strādājām līdz
1945. g.

I

Духова Тамара Александровна
род. 10.06.1937г. 10637-10448 год.
Февральская графиня Рокитинская
поги. отг. 19.

Во время оккупации мы
жили в. Сватово Ворошиловград-
ской об. отец был в советские
войска мать и нас три
детей остались в оккупационном
"сватово"

Дом заняли немецкие
румынские войска мать
с нами выжила в сарае
нас детей и мать заставляли
работать стирать готовить
таскать вода для их нужд
все хозяйство курей свиней
резать и скармливать сидели
голодные в холодном сарае

Все унижения которые II
приходилось пережить семье
передать без слез не возможно
уходя задрали корову
мать и истериче рота
покончить жизнь.

потому что дейей оставили
на голодную смерть.

Когда их увидели советские
войска то нашему горю

срадались наступил конец
и это было 2 или 3 раза.

Вот и вся наша дейская
жизнь на наших глазах расстреляли
маленького брата Рокитянского
Велеслава Макаровича
за национальную принадлежность
он служил в сов. войсках и был
оставлен в г. Свѣтло маме хоронить
его не дали.

Д Андреева Анастасия

рог. 25.10.1922г.

проживаю в Гиза ул. Веселюку
дом. 50. пошта N 67.

Во время оккупации мы жили
в Минске. Скрывались в дом
вояки создали зашли все
дом все дети и мама находились
в сарае. круглосуточно
работами кормили скот носили
воду ночью пошадей
забрали последнюю корову.

обрекли семью на город.

отец и дядя хотели расстрелять

но мама со всеми детьми

бежала но её поймали и

повесили в Минске прямо на

площади. Потом все дети бежали
кто-куда спасаясь от карателей

II
—
Это страшное действо
забыть жаль, и прощать
трудно. Всевышний или

судья. Остались сиротами
неграмотными.

Андреева. †

порт № 67.

Я Ковтуна Тамара Семеновна.
в действе Белашова 1937г. 21.

Во время оккупации мы жили
Ворошиловградская обл., г. Сватово.
войска оккупантов (немецкие и итальянские,
румынские войска) проходили
в несколько этапов.

Все изживаемое которое пережилось
пережить семье с шестью детьми
передать словами трудно.

Весь дом забит солдатами
вся семья работала круглосуточно

Варили стирали удирали
спали по очереди на одной русской
печке.

Если попадались под ноги фашисту
фатали за шиворот и бросали
к двери.

В конце города была помню название
(Белая гора), там погибали наши ребята
которые выдвигали фашисты из города.
Во такое страшное голодное действо
со скрытой национальностью цыган
приходилось выживать в радстве

при оккупантах. С уварис. Ковтуна Тамара.

Ježdovska Lūcija
dzimš. g. 31. 07. 1938.
dzīv. vieta. Saules ielā 24-1.
māte: Dombrovska Jūlija.
tēvs Dombrovskis Indriķis.

Mana ģimene māte, tēvs un es
dzīvojam Talsos. Kad 1941. g. iebrauca
Latvijā nācē armijas karaspēki, mūsu
ģimene un vēl citas eīģānes tautības
cilvēkus izsūtīja uz Laidzes pagastu.
Tur mūs mūsu pūspīda strādāt.
Manai māti lika mazgāt ūelu, vārīt
zaldātiem ēst, tēvam kart tranšijas un
sagādāt malķu, man mīzot kartupeļus
un skalot nācē armijai formas ūelu.
Mūsu ģimene tur strādāja līdz 1945. g.
vēl man lika tūrit zaldātiem gābakus.

Tamuža Lūcija.

dzimš. dati. 04.03.1938.

dzīves. vieta. Saules 34-2

māte. Putrasīviča Jena

tēvs. Širmanis Ģānis.

Mani vecāki dzīvoja Ventpils pilsētā.
Kad Latvijā 1941. g. ienāca nācēši
mūs izsūtīja uz Džūkstes pagastu.
Loti daudz 'strādāja mani vecāki smagus
darbus tēvs kara transijas, zāģēja
ziemā malku, tīrīja sniegu, daudz
cirta un saņēma, nepiln' pazemojums.
Māte mazgāja veļu, mazgāja un
gludināja nācēšiem 'veļu, mārija
Mācer armija partapeles, man lika tīt
zaldātiem zābakus un' mazgāt gūdas un
tīt rīņus siksnaš. 1945. g. izbēdzās'
šīs mōkas.

Kleina Austra meitās uzvaras Pilsē
dzimusi 1939. g. 15. maijā. Mamma vecāki Kābada
Ansis, māte. Pētis Dže. Mamma māte uzmira
1941. gadā, bet mātes bija ļoti gūti

Tad 1942. gadā naktī pamēma manu
tēvu un vectēvu, bet mēs bērni palikām
gūti, un tā mēs vairs neesam
ne tēvi ne vectēvi.

Tad tante pamēma mūs pie sēvis.

Mums gāja ļoti gūti, jo nebija vecāki

Tad tantes ģimēni pamēma kaut

trāsējas mums bērniem bija laist
atmēnu un likt raudze. bija

ļoti gūti rocinās man ļoti sapēja

vīnas bija sevainotas un es raudēju.

bet tante teica ka nav ko raudēt

citādi arī nakti atnāks mums
pakal un mēs arī pasūdisim.

Mums nebija ko ēst bet ēst ļoti
gribējās, katru dienu bija jā
morisāte katru nedēļu bija jāiet
gulēt ar sūksu uzleņķi.

1942. gada sākumā apcietinājās manas
tēvs Juci Kaldaru šķērs muišā,
kas bija uz iaukt, pie Valgūnā
ezerā.

Kara gadi bērnības atmiņās.

Karam sākoties, kad vāciešu karaspēks ienāca Latvijā, biju maza meitene. Es ar ģimeni dzīvojām Saldū. Atceros, karš iesākās svētdienā pirms Jāņiem. Abas ar māti bijām nolēmušas aizbraukt pie radiem. Gaidot vilcienu, dzirdējām cilvēkus runājam, ka vācieši taisot manevrus. Taču tad nesapratām, kas notiek. Bet tā arī neaizbraucām, jo pusceļā dabūjām zināt, ka sācies karš. No otrā pasaules kara notikumiem atmiņā spilgti palikušas kara pirmās dienas - vācu uzlidojumi, pilsētu un apkārtnējo ciemu bombardēšana. Tas bija juku laiks, kad daudzu cilvēku dzīves sagriezās kājām gaisā, arī mūs karš nežēloja. Kaut gan biju maza meitene, atceros, kā gribēju ar citiem bērniem rotaļāties, taču tajā laikā tas nebija iespējams, jo bija jāpalīdz vecākiem uzturēt ģimeni, jo ģimenē bijām vairāki bērni. Es strādāju pie saimniekiem, palīdzēju dažādos lauksaimniecības darbos, ravēju, stādīju, novācu ražu, apkopu lopus, gāju ganos, palīdzēju arī mājas saimniecībā, uzkopu māju, pelnīju pārtiku sev un ģimenei. Lai saņemtuniecīgo graudu un kartupeļu devu, bija jāstrādā garas stundas, reizēm visas diennakts stundas. Palīdzēju vākt pirmo pavasara zāli un nātres – kuras likām zupā, jo bieži nebija no kā taisīt ēst un bija jāizmanto katra iespēja. Ar bērna prātu nesapratu visas tās šausmas, kuras cilvēkus dzina izmisumā un bezcerībā, bet atskatoties uz tā laika notikumiem, saprotu, ka cilvēku dzīves tika izpostītas, ģimenes iznīcinātas. Daudzas ģimenes bija spiestas doties bēgļu gaitās.

Mēs dzīvojām vienai dienai, katru vakaru pateicāmies Dievam, ka esam nodzīvojuši šo dienu un lūdzām par nākamo.

1942 - 1944

Zigas Burkēvičas bērnības atmiņas.

Es Irma Dombrovskā dzimusi
1933.g. 17.septembrī Tulsas. Pēc
gada mani vecāki un es aizbrau-
cām dzīvot uz, saldu. Kad pie-
nāca skolas laiks es sāku iet
skolā. 1941.gadā sākās karš.
Vācieši sāka darboties 1942.ga-
dā. Pirmie bija ebreju tauta,
otrie eņģeļi. Pirmdienas rītā
skolā direktors pienāca pie manis
un saka, meitenīt ej mājās,
jo tev nedrīkst būt mācītājs.
Es ar asarām acīs panēmu sa-
vas grāmatas un odevos mājās.
Pie skolas mani jau gaidīja
tētis. Tajūgs jau bija sagatavots
prom bēgšanai. Pirmkārt
uz Tulsas rajonu. Apmetāmūs
mežā pie mēsārga. Vēlā ierādīja
maniem vecākiem daudz lauku
darbu kartus, elus vajadzēja
rakt, biētes. Es arī palīdzēju

sai mūksam bija gavis man
vajadzēja gahit. Gribu jums
pateikt, ja nebūtu mans tētis,
mēs šek jau nebūtu draivi. Viņš
mūs izglāba.

mana adrese; Latvija, Jelgava
Tērvetes iela 12. dzīv. 10
LV-3008

Я, Трудов Александр Александрович, родился
9 марта, 1937г. в г. Тульском, Тульской
области.

В первые же дни войны эта
территория была оккупирована
немецкими войсками.

Я вместе с родственниками, находившемся
на оккупированной территории.

В конце войны, когда немцы
отступали, спасая за собой деревни,
я и группа жителей со мной
вместе и стали пох коваем.

Оказавшись, как контрразведкой одо
нами в Ригу для отправки в Германию
Об этом случае узнали взрослые.
Нам и ещё одной группе, узнав об
этом, удалось отстоять от отъезда,
после погони в лесу.

Это было на территории
Латвии в окрестностях Риги.

Я (Трудов)

Ērika Anna Gluzda

260833-12507

„Mežmalas” Laucienes
pagasts Talsu novads

LV 3201

Okupācijas laikā bija meza meitene. Ģimenēm
augām 6 bērni.

Dzīvojam Saldū. Tēvs strādāja gar ozmani, bet
mamma rūpējās par bērniem, reizē arī piestrādājot
pie saimniekiem. Tad pienāca briesmīgi laiki, ka Saldū
sāka vācieši šaut čigānus. Tēvs naktī mūs visu
ģimeni ielika ratos uz zirga vajūgā aizveda uz Rīgu,
kur bija saknājis pie vieniem saimniekiem neizēt
istabiku. Istabija atrodās Rīgā, kuldīgas ielā. Tie
bija grūti laiki un tēvs ļoti ātri pēctam saslima un
nomira. Mamma palika viena ar mums, strādāja
pie privātiem saimniekiem visādus ^{pagaidu} ~~privātus~~ darbus,
tīrīja zivis. Grūti gāja kamēr ukuru pietiekami
pieaugusi, ka pati varēju palnīt maizīti.

Šau ar 80 gadiem dzīvoju laukos, Talsu novadā,
Laucienes pagastā. Visu mūžu esmu strādājusi gan
ēdnīcās gan veikales. Nevienam nenovēlu piedzīvot
to, kas tajā laikā bija jāpiedzīvo man. Man Pensiju
katru mēnesi pieved mājās, tāpēc man nav kants
bankā, bet manai Dņgai Gluzdai ir kants.
Ja man iziespēja savent kautrādu naudiņu un
jūs nevarat to atsūtīt ja gastu tad varbūt varat
pāzskaitīt to uz manas meitas Dņgas Gluzdas
kontu.

Dzīvē cieņā Ērika Gluzda.

4

Я Копыленко Любовь Терентьевна
родилась на Украине - город Харьков
22.06.42 - 1961.

Город был оккупирован немецкими
войсками. Как рассказывала
мне мама, всё взрослое население
заставляли работать.
Моя мама и папа, братишки, сестры
ходили на работу, мама брала
с собой, под одеждой платком, лопату
за спиной и работала. Мама повар,
копала окопы, папа скоп, в
госпитале сапожником, мама
офицером, убирала козюль.
Как рассказывала мама, я тоже
работала, поскольку отец моего
часов работала из рассказа мамы
был такой случай, когда немецкие
офицеры вошли запереть моего
папу, сестру догнали, у него
была осыпка, и он решил бороться
не шутя, оштрафовали его в хивах
вообще, оштрафовали к штрафам
была уже своя.

Я помню: город Рига - 1004
ул. Адулетас 7-1